

WWUULLHHUU

37ՐԴ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 36 (1836) ՀԱՐԱԹ, ՍԵՊԵԹԵՄԲԵՐ 30, 2017
VOLUME 37, NO. 36 (1836) SATURDAY, SEPTEMBER 30 2017

Պաշտօնաթերթ՝
**Ա. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան
Արեւմտեան Ամերիկայի**

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave., Suite 101
Pasadena, California 91104

Յայտարարութիւն Սոցիալ Դեմոկրատ Հաջակեան Կուսակցութեան XXI Համագումարի

Սեպտեմբեր 22-ից 24-ը քաղաքանայր Երեւանում ընթացաւ Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութեան XXI հերթական փակ Յամագումարը, որին մասնակցում էին աշխարհի 15 եւ Յայաստանից ընտրուած շուրջ 100 կուսակցական պատուիրակներ: Յամագումարի մեկնարկը տրուեց Եռարկուում, որտեղ մասնակիցները յարգանքի տուրք մատուցեցին Արցախեան ազատամարտում նահատակուած ազատամարտիկներին:

Համագումարի մասնակիցները, քննարկելով Հայաստանում եւ Սփիռորում հայ ժողովրդի ու Հայրենիքի առջեւ ծառացած նարտահրաւերները եւ, որոշելով ՍԴՀԿ-ի առաջիկայ 4 տարուայ հաւաքական ռազմավարութիւնն ու գործունեութեան ոլորտը, որոշեցին.

1. Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութիւնը առաջիկայում նոյնպէս պէտք է շարունակի իր կազմակերպչական, քաղաքական ու տնտեսական առաջնահերթութիւնները ուղղելու դեպքում:

2. ՍՂՐԿ ԽԽ համագումարը գտաւ, որ Յայաստանի բնակչութեան ստուար մասը Երկրում տիրող սոցիալական անարդարութեան պատճառով ապրում է տնտեսապէս անբաւարար վիճակում, ինչը համար-լում է արտագաղթի գլխաւոր պատճառներից մեկը, որի կասեցումը ազգային առաջնահերթութիւն է: Քաղաքական դաշտը վատառողջ է, չեն գործում արդար մրցակցութեան պայմանները: Այս հանգամանքի եւ սոցիալական արդարութեան բացակայութեան հետեւանքով, չնա-յած որոշակի առաջընթացի, Յայաստանի Յանրապետութիւնում դեռ օրենքի լիակատար գերակայութիւնն ապահովուած չէ:

3. Համագումարը գտաւ, որ Հայաստանի Հանրապետութիւնը պէտք է վարի տարածաշրջանային աշխարհաքաղաքական իրավիճակներից թելադրուած արտաքին քաղաքականութիւն: Համագումարը դրական է համարում Եւրասիական տնտեսական միութիւնում Հայաստանի Հանրապետութեան անդամակցութիւնը, ինչպէս նաև յոյս է յայտնում, որ մեր երկրի արտաքին քաղաքական առաջնահերթութիւններից մէկը պէտք է շարունակի մնալ Եւրամիութեան հետ ասոցացման համաձայնագրի Վաւերացումը:

4. Ս.Դ. Հնչակեան Կուսակցութիւնը Յայստանում գործում է որպէս անկախ քաղաքական միաւոր, այն իրաւունք ունի համագործակցելու բոլոր այն քաղաքական կազմակերպութիւնների հետ, ովքեր ընդունում են Հնչակեան Կուսակցութեան սկզբունքներն ու գաղափարախօսութիւնը, յատկապէս, ժողովրդավարութեան եւ սոցիալական արդարութեան սկզբունքները:

5. ՍՐՅԿ ԽԽ հայագումարո օտար. որ Առաջին իիմնակնորո հայ

Ժողովրդի եւ յատկապէս Յնչակեան կուսակցութեան համար մնում է առանցքային հիմնախնդիր եւ շեշտում է, որ Կուսակցութիւնն իր բոլոր անհնարաւորութիւնով պէտք է ընդդիմանայ ադրբեջանական ցանկացած ագուստային՝ լինի այն ռազմական, քաղաքական, քաղողական թնդեսական:

զամ, քայլողավաճ, թէ մասմասավաճ։ Համագումարը գտաւ, որ Արցախի հիմնախնդիրն անհնար է լուժել ռազմական ճանապարհով, այլ միայն ազգերի ազատ ինքնորոշման սկզբունքի եւ իրաւահաւասար բանակցութիւնների արդիւնքում ձեւաւրած բանաձեւերի հիման վրայ։

Համագումարը շեշտեց միջազգային հարթակներում Արցախի հիմնախնդրին աւելի լայն ճանաչում ապահովելու միտուած ջանքերը բազմապատճենու անհրա-

ԺԵՄԱՆՔԻՒՅՆ:

Համագումարը վերահստատեց Արցախի Հանրապետությունը բանակցային սեղան վերադարձնելու անհրաժեշտությունը:

Համագումարը սալած զգայիշականը առողջապահութեաւ։ Համագումարը վերահստանեց, որ ՍՄԿ-ի գործիքները կարող են շարունակել իրենց քաղաքական փոխարքերութիւնը թուրքական առաջադեմ ձախակողմեան կուսակցութիւնների եւ անհատների հետ իբրեւ նախապայման ընդունելով վերջիններիս կողմից Հայոց ցեղասպանութիւնն անվերապահ ընդունելու փաստը։

Համագումարը քննարկեց ՍԴՀԿ-ի ներքին կազմակերպչական հարցեր:

- Սեպտեմբերի 24-ին աւարտուեց համագումարի աշխատանքները, որի արդիւնքում ընտրուեց նոր Կենտրոնական վարչութիւն հետեւեալ կազմով.

  1. Համբիկ Սարաֆեան (ատենապետ, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ)
  2. Վազգէն Համալեան (փոխատենապետ, Սիրիայի Արաբական Հանրապետութիւն)
  3. Նարեկ Գալստեան (քարտուղար, Հայաստանի Հանրապետութիւն)
  4. Յակոբ Տիգրանեան (Կիպրոս)
  5. Շաւարշ Ակիմեան (Գանատա)
  6. Մանօ Շիրտմեան (Հայաստանի Հանրապետութիւն)
  7. Ալեքսան Քէօշկերեան (Լիբանան)
  8. Կիրակոս Թուքրունճեան (Գանատա)
  9. Տորոս Յակոբեան (Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ)
  10. Թադէոս Քօրոլեան (Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ)
  11. Գեորգ Ալաւեան (Ֆրանսա)

**Սարգսեան Ժամկէտ Տուած Է Անգարային՝
Հայ-Թոքական Արձանագրութիւնները Վաւերացնելու**

Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեան ՄԱԿ-ի ամպիոնէն վերջ-նական ժամկետ տուած է պաշտօ-նական Անդարային՝ 2009 թուակա-նին կնքուած հայ-թրքական ար-ձանագրութիւնները վաւերացնե-լու համար։ «Թուլքիայի ղեկավա-րութիւնը սխալուում է, եթէ մտա-ծում է, որ ինքը կարող է առյաւէտ պատանդ վերցնել այդ փաստաթղ-թերը եւ վաւերացնել միայն իրեն յարմար առիթով!», - յայտարարած է Սերժ Սարգսեան, տեղեկացնելով, որ պատրաստ է չեղեալ համարել այդ փաստաթուլթերը մինչեւ յա-ջորդ գարուն, երբ ըստ էութեան պիտի լրանաց իր պաշտօնավար-ձան ժամկետը։

«Արձանագրութիւնները բա-
նակցուել են ներկայիս պատմաննե-
րում՝ առկայ խնդիրներին լուծում
գտնելու համար։ Դրանց կենսա-
գործման ուղղութեամբ շարունա-

կաբար որեւէ դրական տեղաշարժի բացակայութեան պայմաններում Հայաստանը այդ երկու արձանագր- րութիւնները յայտարարելու է առ ոչինչ։ Մենք 2018 թուականի գա- րուն ենք մտնելու առանց այդ, ինչպէս, ցաւօք սրտի, փորձը ցոյց տուեց, սին արձանագրութիւննե- րի», - յայտարարած է Մերժ Սարգս- եան։

Շուրջ 15 վայրկեան տեւած
ելոյթի մէջ ամենածաւալուն հատ-
ուածը նույիրուած էր զարաքաղ-
եան հակածարութեան; ՄԱԿ-ի
բարձր ամպիռնէն Սերժ Սարգսեան
յայտարարած է, որ կողմէրը տա-
կաւին շատ հեռու են խաղաղութե-
նէն, անոր մէջ մեղադրելով պաշ-
տօնական Պաքուն:

«Անցած տարուայ Ապրիլին
Ատրպէցձանի սանձազերծած քա-
ռօրեայ պատերազմը ը ապացուցեց,
որ Ատրպէցձանը շարունակում է

Հետապնդել Արցախի ժողովրդին
ընածնջելու իր նպատակը: 2016
թուականին ծաւալուած ռազմա-
կան գործողութիւնների ընթաց-
քում Ասրաբէյճանի զինուած ուժե-
րը կատարել են պատերազմի մի-
շարք յանցագործութիւններ քա-
ղաքացիական ընակչութեան եւ ռազ-
մագերինների հանդէպ», - հաստա-
տած է Հայաստանի նախագահը:

Վերստին ընդգծելով, որ հա-
կամարտութեան խաղաղ կարգա-
ւորումն այլընտրանք չունի, Սերժ
Մարգարեան առանձնացուցած է եր-
կու նախապայման՝ Արցախի ժո-
ղովուրդի ազատ կամ քի արտայաց-
տութեան իրաւունքն ու անվտան-
գութեան ապահովումը: «Մնացած
հարցերն ածանցեալ են եւ կը
լուծուեն ինդրի կարգաւորմանը
գուգահեռ», - աւտարարած է Հա-

Լեռն Արոնեան Դարձաւ Աշխարհի Բաժակակի

Թիֆլիսի մէջ ընթացող
ճատրակի աշխարհի բաժակի
խաղարկութեան եզրափակիչ փուլին
ետք տեղի ունեցած թայ-պրէքի
մէջ, յաղթելով չինացի մասնակից
Տին Լիթէնին, ճատրակի հայ վարպետ
Լեռն Արոննեան դարձաւ աշխարհի
ռաժականակիո:

բաժանակիր:

«Արմէնբրէս»ի հաղորդմամբ,
մըցաշարին մասնակցած էին
ճատրակի 128 վարպետներ աշխարհի
տարբեր երկիրներէ: Արոնեան նաև
իրաւունք ստացած է մասնակցելու
2018 թուականի Մարտի 10-28
Պերլինի մէջ կայանալիք հաւակ-
նորդներու մրգաշարին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍՈՒԾ

Արցախը Սերժ Սարգսեանի 4 Միլիոնի Մէջ Այլ Կերպ Չի Ստացուելու

ՑԱԿՈՒՔ ԲԱԴԱԼԵԱՆ

Արցախի կիսանախագահականից նախագահական կառավարման անցումային փուլի նախագահ Բակո Սահակեանի հարամանազրով Արցախի կառավարութեան նոր կառուցուածքի ուշագրաւ նորութիւնը վերաբնակեցման նախարարութիւնն է: Աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարութիւնը այլեւս կը լինի աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի, վերաբնակեցման նախարարութիւն:

Թէեւ, կը լինի, թէ միայն կը կոչուի, դեռևես պարզ չէ: Բայց այն, որ Արցախը ունի այլեւս վերաբնակեցման նախարարութիւն, ինքնին յատկանչական փաստ է, թէեւ պետական մակարդակով եղել են վերաբնակեցման քաղաքականութեան մասին յայտարարութիւններ, որոշումներ, տարբերքայլեր: Այսինքն, վերաբնակեցման քաղաքականութիւն Արցախն իրականացնում է վաղուց: Տուեալ պարագայում հարցն այն է, թէ ի՞նչ է փոխուելու արդիւնաւետութեան հարցում, տեղի է ունենում միայն դեկարտի անուանափոխութիւն, թէ վերաբնակեցման գործընթացին այսպէս ասած տալով նախարարական կարգավիճակ, Ստեփանակերտը անցնում է այդ քաղաքականութեան որակապէս այլ մակարդակի կամ մաշտաբի:

Անկասկած է, որ Արցախն ունի վերաբնակեցման առաւել դիմամիկ ու մաշտաբային գործընթացի կարիք: Այն անշուշտ պայմանաւորուած է զգալի ուսուրասային կամ ֆինանսական ինսդիրներով: Միւս կողմից ասել, որ մինչ այժմ արուածը օրիենտիրէն առէն առաւելագոյնն է, կը լինի թերեւս ինքնախագէութիւն:

Դայրենիք-Սփիւրք համաժողովում Սերժ Սարգսեանը յայտարարեց, որ Դայաստանն այլեւս հասունացել է այդ մասշտաբի խնդիր դնելու եւ այն լուծելու համար:

Սարգսեանը կրկնեց մինչեւ 2040 թուականը 4 միլիոն բնակչութեամբ Դայաստան ունենալու նպատակադրումը

Հետաքրքրական է, որ Արցախի կառավարութեան կազմում վերաբնակեցման նախարարութեան ձեւաւորումը տեղի է ունենում Հայաստանում համարժէք նպատակի հոչակման փոնին՝ հայենադարձութիւն:

Հայրենիք-Սփիւրք համաժողովում Սերժ Սարգսեանը յայտարարեց, որ Հայաստանն այլեւս հասունացել է այդ մաշտաբի խնդիր դնելու եւ այն լուծելու համար: Սարգսեանը կրկնեց մինչեւ 2040 թուականը 4 միլիոն բնակչութեամբ Հայաստան ունենալու նպատակադրումը:

Այդ խնդիրը լուծելու համար նա ապաւինում է համարժէկական

աջակցութիւն:

Ինչքանո՞վ են փոխկապակցուած Հայաստանի հայրենադարձութեան եւ Արցախի վերաբնակեցման գործընթացը: Դրանք երկու «կիսագնդե՞ր» են, «հաղորդակից անօթնե՞ր» են: Ինչպիսի ձեւակերպում եւ գնահատական է հնչի, մի բան անկասկած է, որ հայրենադարձութիւնն ու վերաբ-

նակեցումը չեն կարող չլինել մէկ խնդիր, մէկ ամբողջական գործընթաց եւ այդ իմաստով գրանք պէտք է անխուսափելիօրէն դիտարկուեն թերեւս մէկ ամբողջութեան մէջ:

Այլ է հարցը, որ գուցէ գուտարագաղական նրբերանգներից ելնելով Հայաստանը պէտք է գործածի հայրենադարձութիւն եղը, բայց առանց դրանում Արցախի վերաբնակեցման խնդրի ներառման եւ առաւել խորքային, կոնկրետ եւ մանրամասն համահայկական քննարկումներում շօշափման, հայրենադարձութեան գործընթացը լինելու է թերի:

Ինչ խօսք, այլ հարց է, թէ

այդ ամէնն ինչքանով է Հայաստանի իշխանութեան համար գործնական եւ հրատապ նպատակ եւ ինչքանով է այն գուտ քարոզութիւն: Դա բոլորովին այլ խնդիր է, բայց գուտ հոչակուած, ձեւակերպուած նպատակի առում մոլով կիրար չարք է եւ Հայաստանի հայրենադարձութիւնն ու Արցախի վերաբնակեցման դրանք չեն կարող լինել առանձին եղրեր:

Դրան գուգահեռ, համատեքստում հարց է առաջանում, թէ արդեօք Հայաստանում առաջիկայում կը ձեւաւորի հայրենադարձութեան հարցերի նախարարութիւն:

Ցամենայն դէպս, դրա գործիւնը կը լինի առաւել տրամաբանական ու հասկանալի, քան Սփիւրքի նախարարութեան գործիւնը: Առաւել ես այսպէս համահայկական խորհրդի պարագայում, որի առաջարկը Սերժ Սարգսեանը ներկայացրել է սփիւրքին:

Համահայկական խորհրդի առկայութիւնն առաւել քան իմաստագրելու է Սփիւրքի նախարարութեան գործիւնը, դրա նպատակացարձարութիւնը: Միեւնոյն ժամանակ, առնուազն գաւեշտալի կը լինի նախարարութեան պարագայում վերաբնակեցման խնդրի ներառման եւ առաւել խորքային, կոնկրետ եւ մանրամասն համահայկական քննարկումներում շօշափման, հայրենադարձութեան գործընթացը լինելու է թերի:

Աւելին, իհարկէ ամենեւին անվիճելի չէ, որ հայրենադարձութեան նպատակադրումը պահանջում է նախարարութեան ստեղծում: Պարզապէս հարցն ուշագրաւ է Արցախում կառավարութեան նոր կառուցուածքում վերաբնակեցման նախարարութեան առկայութեան գոնին:

«ԼՐԱԳԻՐ»

Մասիս

ՄԱՍԻՍ ՀԱԲԱԿԱԹԵՐԹ

ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹ
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ԱՐԵԱՆ ԱՆԴԻԿԱՅԻ ՇՐՋԱՆԻ

ՎԱՐԻՉ ՏՆՈՐԵՆ
ՎԱՐԵԱԶԱՊԱՐԵԱՆ

MASSIS Weekly

Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA

1060 N. Allen Ave.

Pasadena, CA 91104

Phone: (626) 797-7680

Fax: (626) 797-6863

E-Mail: massis2@earthlink.net
<http://www.massisweekly.com>

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)

Published Weekly

Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:

USA \$50.00, \$100.00 (First Class)

Canada \$125.00 (Air Mail)

Overseas \$250.00 (Air Mail).

All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

Հրատարակելով հայաստանեան մամուլին մէջ լոյս
տեսնող տարբեր յօդուածներ «ՄԱՍԻՍ» անպայմանորդներ

www.massisweekly.com
Updated every Friday

Հայաստան-Սփիլուք Համահայկական Համաժողովի Ամփոփիչ Յայտարարութիւնը

Հայաստան-Սփիլուք Համաժայկական 6-րդ Համաժողովի մասնակիցները համատեղ յայտարարութիւն հրապարակած են:

«Մենք՝ Հայաստանի առաջին Հանրապետութեան հոչակման, 1918թ. մայիսեան հերոսամարտերի 100-ամեայ յոբելեանների եւ երեւանի հիմնադրման 2800-ամեակի նախաշեմին երեւանում գումարուած «Փոխադարձ վստահութիւն», միասնականութիւն եւ պատասխանատութիւն» խորագրով Հայաստան-Սփիլուք 6-րդ Համաժողովի մասնակիցներս՝

Առաջնորդուելով Հայաստան-Արցախ-Սփիլուք եռամիանութեան ամրապնդման գործում ողջ Հայութեան ներուժի համախմբման, շարունակական երկխօսութեան եւ բազմաշերտ ներգրամման հրամայականով,

Կարեւորելով ազգային նպատակադրումների համատեղ ամրագրումը, դրանց կենսագործման համար ծրագրերի ծագումը, տարբեր ծիջոցներով իւրաքանչիւրի մասնակցութեան համար հնարաւորութեան ընձեռումը եւ արդիւնքների համար հայութեան համահաւաք պատասխանատութեան գիտակցումը,

Նկատի ունենալով, որ Հայաստանի Հանրապետութեան, Արցախի Հանրապետութեան հօրացումը եւ անվտանգութեան ամրապնդումը, ժողովրդավարական հաստատութիւնների ու կառավարման համակարգերի առաւել ուժեղացումը, տնտեսական վերընթաց զարգացումը, ժողովրդի կենսամակարդակի իրականացնելով, բարձրացնելով հայութեան համար հայութեան համար հայութեան համահաւաք պատասխանատութեան գիտակցումը,

Կենսական նկատելով ազգային ինքնութեան պահպանման գործում հոգեւոր, բարոյական աւանդական համար համար համար համար ինքնութեան պահպանութիւնը եւ ծագութային զարգացումը Հայաստան-Արցախ-Սփիլուք միասնութեան եւ ողջ Հայ ժողովրդի հաւաքանացման գրաւականն են,

«ԱՊՐԻՆՔ ՄԵՐ ՀԱՒԱՏՔԸ»

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի
Հովուապետական Այցելութեան Արիթով

«Մեր ձգտումը պիտի լինի նոր շունչ եւ ոգի տալ այս թանկագին ժառանգութեան, որ Եկեղեցին է»

(ԳԱՐԵԳԻՆ ԿԹՂ. ՅՈՎԱՇԹԵԱՍՑ,
Դեպի Լոյս եւ Կեանք, Անթիլիաս, 1947, էջ 217)

Տ. Ծ. Վ. ԵՎՐԸԸԵԱՆ

Պատմական իրականութիւն է թէ Հայ ժողովուրդը, իր Առաքելական Եկեղեցոյ կրօնական եւ ազգային առաքելութեան նկատմամբ, միշտ ունեցած է դարերէն եկողիւրայատուկ յարգանք մը, սէր եւ հոգեկան խոր երկխաղածութիւնն մը: Սակայն, այսօր, երբ ընդհանուր մարդկութեան կրօնական, բարոյական եւ ընկերային ըմբնումները, չափանիշները, մակարդակները եւ յարաբերութիւնները փոփոխուած են եւ որոշ գիծերով ու չափերով չեղած անցեալի արժեչափերէն եւ իրականութիւններէն, Հայ Սերունդը աւելի քան երբեք պէտք ունի աւելի մատը ըլլալու իր Եկեղեցին, որպէս եւ Հայ Եկեղեցին մէր ամէնէն մէծարդէք նուիրականութիւններէն մէկն է:

Այս խորհրդածութիւնը՝ կ'ընենք, աչքի առջեւ ունենալով Միացեալ Նահանգներու Արեւմտեան թեմի »պաշտօնական« հաստատման 90ամեակին առիթը (1927-2017) եւ այս առիթով Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետ՝ Գարեգին Բ. Կաթողիկոսին հովուապետական այցելութիւնը Արեւմտեան թեմ (Հոկտեմբեր ամիս 2017ին):

Թէեւ Խրիմեան Հայրիկ Ա. Կաթողիկոսը առանձին կոնդակով ամբողջ Միացեալ Նահանգները առանձին »Մէկ Առաջնորդութիւն« հոչակած էր 1898 թուականին, սակայն Գէորգ Ե. Սուրէնեանց Կաթողիկոսը, 1927 թուակիր կոնդակով մը, Միացեալ Նահանգներու Արեւմտեան թեմը պաշտօնապէս հաստատած է իր՝ »Արեւմտեան թեմ«:

Արեւմտեան թեմի վերջին 90ամեակի տարեգուրութիւնը շատ բերուն է՝ իր Եկեղեցական-կրօնական կազմակրպութիւն եւ ծառայութիւն: Մառայութիւնը Եկեղեցին կեանքն է:

Կը խորհինք թէ՝ »Արեւմտեան թեմ«ի հաստատումը կարեւոր ներկայութիւն մը պիտի դառնար այս ափին վրայ հաստատուած Հայութեան՝ այն հիմնական սկզբունքով եւ համոզումով, որ անցեալին, առիթով մը հաստատած էր Գարեգին Կթղ. Յովսէկեանց՝ «Մեր ձգտումը պիտի լինի նոր շունչ եւ ոգի տալ այս թանկագին ժառանգութեան, որ Եկեղեցին է» (ԳԱՐԵԳԻՆ ԿԹՂ. ՅՈՎԱՇԹԵԱՍՑ, Դէպի Լոյս եւ Կեանք, Անթիլիաս, 1947, էջ 217):

Հնտանիք, սեփական լեզու, վարժարան, մամուլ, ասոնք անկասկած ազգային դիմագիծի խմորութիւն եւ պահպանումին միջոցներն են, սակայն ասոնցմէ վեր է Եկեղեցին: Ասիկա կ'ըսենք խորունկ համոզումով՝ աչքի առջեւ ունենալով 1700 երկար տարիներու պատմութեան հոգեւոր, կրօնական եւ մշակութային այն էջերը, որոնք փառքը կազմեցին մէր ժողովուրդի՝ «հոգեւոր» գանձարանին:

Կրօնական թէ ազգային արժէքներու գուրգուրանքը եւ պահպանումը միշտ եղած է Հայ Եկեղեցիի առաքելութեան մտաւեւումը: Այս լրացքը, որ այս

ՓՈՁՐ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՋՈՒԹԻՒՆԸ

Հայաստան եւ Արցախ մէր տարեկան աշխատանքային այցը կատարուեցաւ Յուլիս 2017-ին: Հայրէնիք միութեան գործադիր մարմնի անդամներն ու բարեկածները մօտէն ծանօթանալու կատարուած աշխատանքներուն, ու նոր մարտահրաւելքներուն որոնք մէր ուշադրութեան կը կարօտին: Ներկայ գտնուեցանք նաև մէր վեց աւարտած ծրագիրներուն բացման արարողութեանց՝ Հայաստան եւ Արցախի: Արցախի մէջ՝ Գառնաքար, Ավդուռ, Ծմակահող եւ Շահամասուր գիւղերուն մէջ՝ վերանորոգուած էին համայնքի կեղրուներ եւ բուժետեր, իսկ Հայաստանի մէջ՝ վերակառուցուած էին Լերմոնտովովի մանկապարտէզը եւ Քաղաքի բուժետերունը:

Մեր բոլոր ծրագիրներուն մէջ որ լրացուցած ենք 2015 թ. էն ի վեր, Արցախի Ասկերանի շրջանի Խրամորդ գիւղի ջրամատակարարման փոքր ծրագիրը եղաւ ամենէն ազգեցուցիչը: Խրամորդ գիւղը որ կը գտնուի Ասկերի սահմանին մօտ ունի 250 ընտանիք բնակչութիւն: Մենք նորոգեցինք շնչքը որ թէ գիւղապետարան է եւ թէ բուժկետ: Նաև հայթայթեցինք 1.5 քլմ. ջուրի խողովակներ եւ ջրամբար: Գիւղի բնակչութիւնը յանցն առաւ փորել հողը եւ ջուրի խողովակները գետեղել: Գիւղացիները ջուրով ապահովուեցան: Մրագիրը իրականացաւ այս գնահատելի հաւաքական աշխատանքի շնորհիւ: Այս ծրագիրը իրականացրան առաջարկ Սարմանին համեմուկ Սեպուհ Մատոյեանի հա-

մար փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուությամբ եւ նուիրուած է իր յիշատակին:

Տպաւորիչ փորձառութիւն մըն էր ականատես դառնալ ժողովուրդին ուրախութեան: Երբ մարդիկ աղբիւրէն անոթները եւ կուժերը ջուրով կը լեցնէին: Առաւել զգացական էր լսել իրենց օրհնանքները ու շնորհակալութիւնը՝ ուղղուած միութեան նուիրեալ անդամներուն եւ բարեկարան ներուն: Թէեւ այս ջուրի ծրագիրը 3000 տոլարի փոքր ծրագիրը մըն էր, սակայն ստացուած գործուակութիւնը շատ աւելի մեծ էր քան աւելի մեծ էր ծախսալի ծրագիրներ:

Այս պտոյտէն մէր ստացած փորձառութիւնը ապացուցեց՝ որ գիւղերուն օգնելով թէկուզ փոքր ծրագրով, ոչ միայն կը խրախուսնք նորոգեցինք շնչքը որ թէ գիւղապետարան է եւ թէ բուժկետ: Նաև հայթայթեցինք 1.5 քլմ. ջուրի խողովակներ եւ ջրամբար: Գիւղի բնակչութիւնը յանցն առաւ փորել հողը եւ ջուրի խողովակները գետեղել: Գիւղացիները ջուրով ապահովուեցան: Մրագիրը իրականացաւ այս գնահատելի հաւաքական աշխատանքի շնորհիւ: Այս ծրագիրը իրականացրան առաջարկ Սարմանին համեմուկ Սեպուհ Մատոյեանի հա-

ՇՈՒՇԱՆ ՎԱՐԴԱԿԱՆ ՀԱՅՐԵՆԻՔ Միութիւն
"Friends of Armenia"

ԽՐԱԿԱՆ ՃԱՐԱՎԱՐՈՒՅԹ

Շաբաթ, Հոկտեմբեր 14, 2017

Ժամը Երեկոյեան 8:00-էն Ալսեալ

Երեկոյ կը իանդավառեն՝
ՆԱՐԵԿ ԽՈՎԳԱԶԵԱՆ
եւ
DJ JACK PILAVIAN

1060 North Allen Avenue • Pasadena • CA 91104

Տոմսերու համար դիմել՝ Վարդակ Գոհապատեանին 818•384•2987
կամ Շարութ Կիւտէշեանին 626•787•6980

massis Weekly

Volume 37, No. 36

Saturday, September 30, 2017

President Sarkisian: Armenia Will Declare Turkish-Armenian Protocols Null and Void

NEW YORK -- Armenia has never made the recognition of the Armenian Genocide a precondition for the normalization of the bilateral relations with Turkey, Armenian President Serzh Sarkisian said in his speech in the 72nd UN General Assembly in New York.

"It was upon the initiative of Armenia that a normalization process was launched, resulting in the conclusion of the Zürich protocols in October 2009.

Up to this day, those documents have not been ratified, instead, they have landed in some dark drawers of the official Ankara. The Government of Turkey came up with preposterous preconditions for their ratification that run counter to the letter and spirit of the Protocols. I expressed the clear-cut views of the Armenian people on this issue three years ago, when I spoke from this eminent podium. Now the time has come for additional expla-

nations", the President said.

He emphasized that the leadership of Turkey are mistaken if they think that those documents can be held hostage forever and ratified only at the most opportune occasion from their very point of view.

"The Protocols were negotiated in the existing circumstances in order to find solutions to the actually existing issues. Armenia will declare those two Protocols null and void since they continuously lacked any positive progress towards their implementation. We will enter the spring of 2018 without those, as our experience has demonstrated, futile Protocols.

Armenia, nevertheless, continues to believe that any two neighboring states need to establish and enjoy normal relations in order to address all possible disagreements between them and find solutions to such a discord", the President said.

Representatives Pallone, Gabbard and Valadao Blacklisted by Azerbaijan for Visiting Karabakh

BAKU -- Members of the US House of Representatives – David Valadao, Frank Pallone and Tulsi Gabbard have been included in the Azerbaijani Foreign Ministry's Black list of people who are declared persona non grata, for visiting Nagorno Karabakh republic.

According to Azerbaijani Ministry, the US congressmen have breached the norms and principles of international law, the Helsinki Final Act, at the same time, justify and support "the occupation of Azerbaijani territories by Armenia, the bloody ethnic cleansing of more than one million peaceful Azerbaijanis in the occupied territories and aggressive separatism".

Representatives Frank Pallone and Tulsi Gabbard met with government officials and lawmakers in Stepanakert

on September 20th after touring the nearby historical town of Shushi.

Pallone, who is one of the co-chairs of the Congressional Armenian Caucus, reaffirmed his pro-Armenian views on the Karabakh conflict. "We believe that the people of Artsakh (Karabakh) must be able to exercise their right to self-determination and have mechanisms for ensuring their security," the Artsakhpress news agency quoted him saying at the meeting.

Pallone and Gabbard were part of a six-member U.S. congressional delegation that held talks with Armenian lawmakers and senior government officials in Yerevan on Tuesday. Another member of the delegation, David Valadao, travelled to Karabakh on Monday September 18, to inspect U.S.-funded demining activities there.

Nalbandian and Mammadyarov Discuss 'Upcoming' Armenian-Azeri Summit in New York Meeting

statement.

The Armenian and Azerbaijani foreign ministries confirmed that the New York talks focused on preparations for the planned meeting of Presidents Serzh Sarkisian and Ilham Aliyev. But like the co-chairs, they gave no possible dates for it. It was announced instead that the mediating troika will again tour the conflict zone early next month.

Also, Mammadyarov was reported by Azerbaijani news agencies to voice support for "some interesting proposals put forward by the co-chairs for continuing substantive negotiations" on a Karabakh settlement. He did not elaborate.

Aliyev and Sarkisian traded fresh recriminations when they addressed the UN General Assembly last week. In particular, Aliyev described his Armenian counterpart as a "war criminal." He also blasted the international community for not helping Azerbaijan regain control over Karabakh.

The two presidents most recently met in May and June 2016 shortly after four-day deadly hostilities around Karabakh that nearly denigrated into an all-out war.

Armenian Grandmaster Levon Aronian Wins 2017 FIDE World Cup

TBILISI—Armenian Grandmaster Levon Aronian has clinched his second FIDE World Cup title and the \$120,000 prize after beating Ding Liren of China in both rapid tie-break games in Tbilisi, Georgia today. Aronian has also won this title in 2005.

By advancing to the finals of this tournament, Aronian already had been eligible to compete in the Candidates Tournament, which will be held in the German capital city of Berlin in March 2018, to determine the challenger for the World Chess Championship.

Levon Aronian stated at a post-game interview that winning the tournament was a special moment for him.

He said that winning one of the toughest tournaments and qualifying

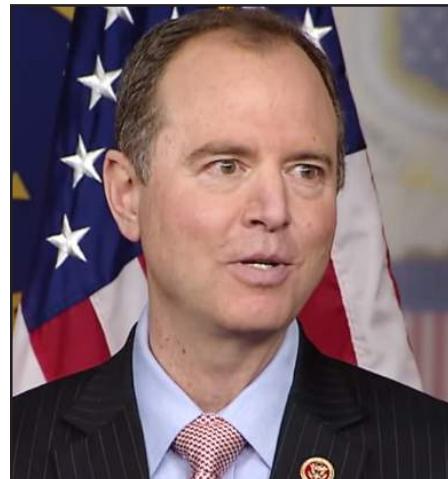
for the Candidates Tournament was

Continued on page 3

Schiff, Colleagues Send Letter to California Textbook Publishers Urging Inclusion and Expansion of Armenian Genocide Education

LOS ANGELES — Today, Rep. Adam Schiff (D-CA) announced that, along with seven of his California delegation colleagues, he wrote to major publishers of social studies and history textbooks in California to urge them to include additional information and context about the Armenian Genocide. In 2014, Governor Brown signed AB 1915, requiring the Armenian Genocide to be incorporated into high school social studies and history curriculums. The letter asks textbook publishers to include additional information about the Armenian Genocide in forthcoming textbook editions, noting that it "help students learn about the Genocide both as an independent historical event, but also situated in the broader context of modern genocides, ethnic cleansing, and systemic human rights abuses."

"The Armenian Genocide is a seminal event, and belongs in any course of study that considers human rights and genocide in history and in the modern context," Rep. Schiff said. "California has taken the lead in encouraging the study of the Armenian Genocide in social studies and history

classes, but putting that principle into practice will require textbook publishers to develop new texts that properly address the Genocide, and contextualize it with other 20th century genocides, as well as informing students about the unprecedented humanitarian response to the Genocide by the United States."

In addition to Rep. Schiff, the letter was signed by Rep. Jackie Speier, Rep. Anna Eshoo, Rep. Judy Chu, Rep. Grace Napolitano, Rep. Zoe Lofgren, Rep. Brad Sherman, and Rep. Alan Lowenthal.

Karabagh Welcomes Independence Referendum in Iraqi Kurdistan

STEPANAKERT (RFE/RL) — Nagorno-Karabakh Republic (NKR) on Wednesday welcomed the holding of a referendum on independence in Iraq's Kurdistan region.

"We welcome the conduct of the referendum on independence in Iraqi Kurdistan an act of exercising peoples' right to self-determination ... upheld by the UN Charter and other fundamental international documents," read a statement released by the Karabakh foreign ministry.

"We hope that the situation that has emerged as a result of the referendum will be settled peacefully, based on the need for stability and security in the region," it added.

The referendum in Kurdistan was also hailed on Wednesday by Knyaz Hasanov, the leader of Armenia's small Kurdish community. Hasanov, who was elected to the Armenian parliament in April, made clear at the same time that he will not press the authorities in Yerevan to recognize the vote and its outcome.

"Every state has its own interests

and Armenia too has its own interests," he told RFE/RL's Armenian service (Azatutyun.am). "Armenia has a good rapport with Iran, which opposes Kurdistan's independence."

"I'm not going to raise the issue of recognizing Kurdistan," Hasanov said. "It's up to the Armenian authorities, not me, to decide."

Armenia's government reacted cautiously to Monday's vote condemned by the Iraqi government as well as Turkey and Iran. A spokesman for the Armenian Foreign Ministry said only that Yerevan is "monitoring developments."

Yerevan also maintains cordial relations with both the Iraqi central government and the Kurdish regional administration in northern Iraq. It formally decided in March to open an Armenian consulate general in Erbil, the capital of Iraqi Kurdistan. In February, Foreign Minister Edward Nalbandian held fresh talks with Massoud Barzani, the Iraqi Kurdish leader, on the sidelines of an international security conference in Germany.

Protesters Beat-Up At Erdogan Event In New York City

NEW YORK -- Violence broke out at another event involving Turkish President Tayyip Erdogan on Thursday, four months after a widely publicized brawl in Washington that led to the indictment of 15 Turkish security personnel.

Erdogan supporters punched and kicked three protesters who interrupted his speech at the Marriott Marquis hotel in Times Square.

Erdogan was addressing several hundred people at an event organized by a business group, the Turkish-American National Steering Committee, when one man stood and began shouting, "Terrorist! Terrorist!"

Voice of America TV footage shows audience members pummeling him as U.S. security officers tried to hustle him to safety. Soon after he was gone, a second man followed suit and also was repeatedly punched and hit over the head with Turkish flags as he was led outside by U.S. security.

Erdogan tried to calm the crowd, saying: "Let's not sacrifice the whole meeting for a couple of terrorists."

Then a third protester started heckling the president from a different part of the crowd. Although that incident occurred off-camera, a VOA reporter who was nearby said he, too,

was beaten.

Robert Renas Amos, an American who previously volunteered with a Kurdish group in Syria to fight against ISIS militants, and was also involved in the brawl earlier this year, told Fox News he and four others went to the event to protest the death of American citizen Michael Israel, an American who was killed last year in Syria while fighting for the YPG.

This was the second time this year that protesters in America have been assaulted by Erdogan supporters.

In past months, 21 people — many of whom were members of the Turkish ambassador's security detail — were indicted for allegedly attacking protesters outside the Turkish embassy in Washington in May. All were charged with conspiracy to commit a crime of violence, a felony punishable by a maximum of 15 years in prison. Several face additional charges of assault with a deadly weapon.

U.S. Members of Congress Visit Hayastan All-Armenian Fund Projects

LOS ANGELES — A U.S. Congressional Delegation comprising Tulsi Gabbard (D-HI), Anna Eshoo (D-CA), Frank Pallone (D-NJ), Jim Sensenbrenner (R-WI), Jackie Speier (D-CA) and David Valadao (R-CA) was in Armenia and Artsakh.

On their visit to Shushi, the Members of Congress visited the Technical College established in 2016 by Hayastan All-Armenian Fund with the bequest of a French-Armenian benefactor Yeznik Mozzan. The College provides a three-year technical degree in a variety of construction-related specialties to more than 150 students aged 12-18 from Artsakh and Armenia's Syunik province. Education, room and board are free at the college.

In Yerevan members of the congressional delegation met with the Ex-

ecutive Director of Hayastan All-Armenian Fund, Mr. Ara Vardanyan, who briefed the lawmakers on the history of the organization, its most important accomplishments as well as its sophisticated system of accountability and quality control that over years became a golden standard in non-profit project implementation in Armenia and Artsakh. After the meeting members of the delegation visited the Tchaykovsky Music School reconstructed by Hayastan All-Armenian Fund in 2016 with a \$2.5 million grant from Armenia Fund USA, a New York based non-profit. To the delight of the guests, students from the school performed a small concert.

While visiting the town of Gyumri, the congressional delegation paid a

Armenian Manuscripts Displayed at Paris Exhibit

PARIS — The Birth of Christianity in the Middle East exhibition was opened on September 25 at the Institut du Monde Arabe museum in Paris. French President Emmanuel Macron and Lebanese President Michel Aoun inaugurated the exhibition.

The Armenian Patriarchate of Jerusalem has loaned two 14th-century manuscripts and a curtain of an altar dating back to 1798 to the exhibition, Koruyun Bagdasarian, Chancellor at Armenian Patriarchate of Jerusa-

lem, said in a Facebook post.

Bishop Vahan Hovhannesian, Primate of the Diocese of France of the Armenian Church, and Father Bagdasarian participated in the grand opening from the Armenian Church. Patriarch of Assyrians Ephrem II was also present at the event.

The exhibition also makes a reference to the Armenian Genocide, displaying pictures of the arrival of the Armenian refugees to Syria and Egypt.

Continued on page 3

Book Review:**Sasun: The History of an 1890s Armenian Revolt**

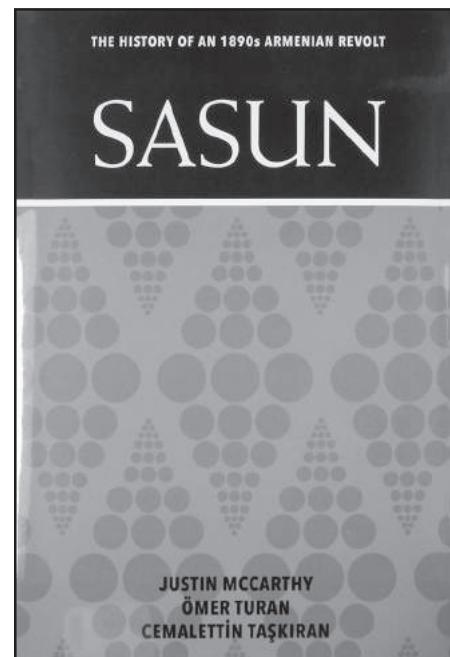
THE HISTORIAN
 Volume 79, Issue 1
 Spring 2017
 Pages 184–185
Sasun: The History of an 1890s Armenian Revolt.
 By Justin McCarthy, Ömer Turan, and Cemalettin Taskiran.
 (Salt Lake City, UT: University of Utah Press, 2014. Pp. 496. \$32.00.)

By Richard G. Hovannisian

The Sasun crisis in 1894 was a watershed in Ottoman-Armenian history, as it marked the beginning of the process of elimination of the native Armenian population, continuing with widespread massacres in 1895–1896 and in 1909 and culminating in the genocidal deportations and massacres of 1915 to 1923. The historiography of more than a century has described and analyzed in detail the tribulations of the Armenian peasantry in the mountains of Sasun in the eastern reaches of the Ottoman Empire, their being stirred up by revolutionaries to resist Kurdish predations, and their victimization in 1894, reportedly with the involvement of regular Turkish armed forces.

Admittedly, the Sasun crisis was complex with rapidly changing political and economic structures affected by the extension of firmer governmental control in the eastern Ottoman provinces, the sharpening of tensions between the Armenian peasantry and the local Kurdish tribesmen and their exacting agha chieftains, and the agitation of Armenian political activists who urged the villagers to stand firm against the heightened exploitation. These and other factors created a deadly scenario of Armenian resistance, Kurdish retribution, and Turkish military involvement, ending in brutal killings and plunder of large numbers of Sasun-Armenians and the destruction of many villages.

In this volume, as it were, the authors set out to debunk what they consider to be the Sasun myth. To that end, the voluminous corpus of contemporary press accounts, missionary reports, consular dispatches, diplomatic correspondence and official publications, and the findings of the European delegates attached to the Ottoman Commission of Inquiry that were subsequently sent to the region are examined. Each, in turn, is found to have contributed to the distortion of what really happened and to creating the false impression of Armenian victimhood and Turkish and Kurdish aggression, when,

as the authors would have it, the Armenians were in revolt and the truth was more or less the opposite. Nearly half the volume is meant to discredit the condemnatory report submitted by the European delegates attached to the Sasun Commission of Inquiry, though almost all the rest of the book focuses on the prejudice and irresponsible reporting of European consular and embassy officials, missionaries, journalists and publishers, and Armenian witnesses. The authors attribute this fable of murder and mayhem in Sasun to Western, especially British, propaganda and hostility toward Turks and Islam and to a desire to find a pretext to interfere further in Ottoman affairs, purportedly to assist the oppressed Christian minority.

The introductory pages of the text do offer some useful information on the demography and geography of Sasun, but there is little more that can be said to commend the collective labor that was committed for this work. The book lacks any serious discussion of the actual complaints of the Armenians that led to the formation of revolutionary societies, which are blamed for the Sasun incidents. The extensive scholarly literature on the subject, which reaches conclusions fully contrary to those put forward by the authors, is dismissed out of hand in a terse, two-page “Bibliographical Note.” It appears that *Sasun: The History of an 1890s Armenian Revolt* is only one of a series of revisionist treatises emanating from the University of Utah Press, with funding from the Turkish Coalition of America.

Constructive revisionist history is often timely and persuasive, as it challenges outdated concepts and interpretations. In this case, however, the arguments are disappointingly skewed and unconvincing.

Levon Aronian Wins 2017 FIDE World Cup

Continued from page 1

like a dream come true.

Armenia's leading chess player was supported by a group of people, some waving the Armenian flag.

Aronian said he was supported by his wife-to-be Ariana, his parents

and his team. “I’m very grateful to them for their commitment to my goals. Being a member of a family and being a chess player is a difficult thing,” he said.

Aronian said he will now be helping Ariana prepare for the forthcoming wedding.

Glendale Organizations Support Armenian American Museum

Left to Right: Margarita Bagdasaryan (ANCA), Dr. Raffi Balian (ARCA) and Christine Aghakhanian (ACA)

GLENDALE—Spokespersons for three Armenian American public affairs and advocacy organizations appeared at the Glendale City Council meeting on Tuesday, September 26, 2017 to express their support for the construction of the Armenian American Museum and Cultural Center of California at the proposed site in downtown Glendale.

Speaking on behalf of the Armenian National Committee of America—Glendale, Margarita Bagdasaryan stated, “Our City needs a facility that will enrich our community with literary, visual, and performing arts.”

The Armenian Right Council of America—Glendale spokesperson Dr. Raffi Balian remarked, “The construction of a cultural, educational, and art center will be in line with our City growth. The Museum will serve the purpose of making Glendale a better place for all.”

“The Armenian American Museum and Cultural Center will put Glendale on the map as a beacon of tolerance, where multi-culturalism is celebrated and diversity is embraced,” added the the Armenian Council of America representative Christine Aghakhanian.

The Armenian American Museum and City of Glendale officials in September initiated discussions on the ground lease of space across from the City’s Central Library for the construction of the museum. The area for the museum was suggested by the

Glendale City Council and both parties initiated feasibility studies to determine the possibility of building the museum on top of a public parking structure to be constructed by the City.

The Armenian American Museum has concluded its feasibility studies and communicated to the City the area at Central Park that is needed for the Museum and Cultural Center. At the end of 2016, the City hired an urban design and architectural firm to design the subterranean parking structure and develop alternatives for public recreational uses within the area to be designated to the Central Library, the Adult Recreation Center, and proposed museum.

The Armenian American Museum plans to launch community outreach efforts in October to receive the input and feedback of Glendale residents and people interested in the Armenian American Museum.

About Armenian American Museum

The Armenian American Museum is a developing project in Glendale, CA, with a mission to promote understanding and appreciation of America’s ethnic and cultural diversity by sharing the Armenian American experience. When completed, it will serve as a cultural campus that enriches the community, educates the public on the Armenian American story, and empowers individuals to embrace cultural diversity and speak out against prejudice.

U.S. Members of Congress**Continued from page 2**

visit to the Orphanage for Children with Physical and Mental Disabilities reconstructed by the Fund in 2012 with a \$500,000 grant provided by Fonds Armenie Suisse (Switzerland) and Armenien-Fonds e.V. (Germany). Home to 121 children, the orphanage is the only preschool institution in Armenia that provides round the clock care to children with special needs aged 1-6.

“The U.S. Members of Congress had a strong desire to learn more about Armenian Diaspora’s involvement in Armenia’s and Artsakh’s development. Hayastan All-Armenian Fund, the largest Armenian charity focused on implementing large-scale humanitarian relief, social infrastructure and develop-

ment projects in Armenia and Artsakh was a natural choice. A large number of Hayastan All-Armenian Fund’s projects are being implemented through grants from Armenia Fund, Inc. and Armenia Fund USA—U.S based partner organizations that have cooperated with the pan-Armenian charity since 1994. The Congressmen were impressed with the organization’s proven 25-year track record of making a country – wide impact in Armenia and Artsakh. It is encouraging for us to present the excellent work of the Fund to them and hear their desire to find ways to allocate resources allowing us to widen our humanitarian and development mission in Armenia”, said Maria Mehranian, President of Armenia Fund, Inc.

Fresno State Panel Discussion on “Armenians and Turks: Challenges and New Paths Forward towards Reconciliation”

FRESNO -- “Armenians and Turks: Challenges and New Paths Forward towards Reconciliation” will be the topic of a panel discussion at 7:30 pm on Tuesday, October 3, 2017, in the University Business Center, Alice Peters Auditorium, Room 191 on the Fresno State campus. The event is part of the Fall Lecture Series of the Armenian Studies Program.

The panel discussion will be moderated by Dr. Jay Pope, Associate Professor of Psychology at Fresno Pacific University. For centuries, a coherent literature on forgiveness was virtually non-existent and was generally limited to individual perspectives of theologians and pastors writing about forgiveness as a doctrinal subject within religious faith. In the last 30 years, however, forgiveness has emerged as a powerful psychological construct, addressed by many branches of the social sciences both theoretically and practically. In his presentation, Dr. Jay Pope briefly traces the history of forgiveness and its religious and psychological implications, especially as it pertains to the Armenian experience with Turkey.

Joining Dr. Pope on the panel will be Kathleen Chavoor-Bergen, M.A. (School therapist in the Fresno Unified School District) who will speak on “Behavioral and Unconscious Experience and Expressions of Multigenerational Collective Trauma”; Noelle (Daoudian) Nightingale, M.A. (Mediator and President of Nightingale Dis-

pute Consultants) on “Bringing about Recognition and Reconciliation”; Ali Kalkandelen, M.A., one of the initiators of the Armenian Turkish Peace Initiative (ATPI); and Zekai Tanyar, B. Sci., one of the founders of the Alliance (later Association) of Protestant Churches in Turkey in 1989 and current ATPI coordinator for Turkey.

The panel discussion is free and open to the public. Free parking is available in Lots P6 and P5 near the University Business Center, Fresno State. Please use permit code 273808 at a campus kiosk to receive a free parking permit.

For more information about the lecture please contact the Armenian Studies Program at 278-2669, visit our website at www.fresnostate.edu/armenianstudies or follow us on Facebook @ArmenianStudiesFresnoState or on Twitter @armstudiesfs.

Glendale Central Library Informative Presentation About the AGBU Nubar Library in Paris

GLENDALE -- An informative presentation of the AGBU Nubar Library by its current director Boris Adjemian will be presented on Friday, October 13, 2017, at 7:30 pm, at Glendale's Downtown Central Library Auditorium, 222 East Harvard Street.

The AGBU Nubar Library is one of the most important Armenian research and resource centres in the Armenian Diaspora. It houses more than 43,000 printed works, 500,000 archival documents, 1,500 periodicals and 10,000 photos as well as hundreds of manuscripts from the nineteenth and twentieth centuries. It is also home to a large collection of unpublished materials and gathers historical documents of great value in understanding contemporary Armenian history. The library's collection primarily concerns the nineteenth and twentieth century and is a vital resource in the preservation of Armenian cultural heritage. The library is being used by academics, students, professional researchers and amateurs from all around the world.

In December 2016, the AGBU

DOWNTOWN CENTRAL LIBRARY, ARTS & CULTURE

An Informative Presentation about The AGBU Nubar Library
By Boris Adjemian
The Director of the Library

Nubar Library in Paris announced the launch of its website, offering a wealth of information, photos and documents about Armenians in the Ottoman Empire and the Armenian diaspora on the internet: <https://agbu.org/education/library-research-center/>

Boris Adjemian is a historian and the director of AGBU Nubar Library (Paris). He is also the editor-in-chief of the bilingual academic journal *Études arméniennes contemporaines*.

Admission is free. Library visitors receive 3 hours free parking across the street at The Market Place parking structure with validation at the service desk.

Armenian Museum of America Presents the Exhibition Scars of Silence

WATERTOWN, MA -- The Armenian Museum of America has announced a new special exhibition titled Scars of Silence that will open this fall in the Adele and Haig Der Manuelian galleries on the 3rd floor of the Museum.

The exhibition, curated by Jennifer Liston Munson, includes excerpts from a film by Nubar and Abby Alexanian and photographs by Nubar Alexanian. Scars of Silence chronicles Armenian-American father and daughter as they embark on a journey to their ancestral homeland as a powerful act

of reparative resistance.

The work reveals the legacy of the Armenian Genocide (1915–1923), bringing to the surface the profound consequences of Turkish denial—psychological and political—that have contributed to the subconscious suppression of loss for three generations and offers a timely and provocative personal account of what it means to be Armenian today.

The exhibition runs from September 28, 2017 to January 27, 2018 at 65 Main Street, Watertown, MA 02472. www.armenianmuseum.org

Student Essay Contest in Memory of Maria Jacobsen

GLENDALE -- Maria Jacobsen (1882-1960) was a Danish missionary and a key witness of the Armenian Genocide. Jacobsen wrote the “Diaries of a Danish Missionary: Harpoot. 1907 – 1919”, which is a “documentary of the utmost significance” for research on the Armenian Genocide. For her humanitarian efforts, Jacobsen is known as Mayrik (Armenian Mother) or “Mama” for having saved many Armenians during the Armenian Genocide.

The Maria Jacobsen Scholarship Fund Committee announces the establishment of an annual essay contest. The theme is: In the more than 100 years that have passed since the first Genocide of the 20th century - - The Armenian Genocide of bigotry, prejudice, intolerance, persecution, deportations, and heinous plans for the annihilation of a nation - what you believe your generation can do to make “Never Again” a reality?

The essay contest guidelines are:

1. The Essay Contest is open to all Armenian high school students who attend Armenian or public schools in Southern California,
2. One entry per student,
3. All entries must be typed and double spaced in Times Roman, 12 font (in Armenian or in English),
4. Entries may not exceed 600 words,
5. Entries must include name, address, phone number, e-mail address of school and grade,
6. Essays must be electronically

submitted to mashdots@aol.com by March 17, 2018,

7. Ideas not the student's and/or quotes must be referenced,

8. Judging will be based on the following criteria: originality, creativity, passion, message conveyed, historical detail, and proper use of language.

Prizes: First Place cash prize: \$500.00, Second Place cash Prize: \$250.00, Third Place cash prize: \$125.00

All winners will be recognized at a special ceremony dedicated to the Armenian Genocide in April, 2018 in Greater Los Angeles.

For further information, please contact: Maria Jacobsen Memorial Scholarship Fund Committee – e-mail – mashdots@aol.com.

ՎԱՀԱԿԱՎԱԾԱԾ ԵՒ ՅԱՐԳՈՒԱԾ ԱԿԱԴԵՄԱԿԱՆԸ ԱՐՏԵՄ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ 75-ԱՄԵՎՅ ՅՈՒԵԼԵԱՆԻ ԱՌԹԻ

ՎԱՐԱՆ ԲԱՐԱՐԵԱՆ

Ո՞վ է Արտեմ Սարգսեանը, «Մեր լեզուն, մեր խօսքը»: Այո՛, «Մեր լեզուն, մեր խօսքը» լսելիս անմիջապէս եք ճանաչում նրան՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, բանասիրական գիտութիւնների դոկտոր, պրոֆեսոր Արտեմ Սարգսեանին, նրա հաղորդումն է նաև «Դար»-ը: Այս երկու հաղորդաշարերը դիտելիս անջատում ես ամէն ինչից և հիպնոսացած փարուռմ ես հեռուստացոյցի պաստակին:

Խորհրդացին Հայաստանում այս հաղորդումները դիտելուհամար, յատկապէս «Մեր լեզուն, մեր խօսքը», մարդկէ իրենց բոլոր դրոժերը մի կողմ թղղնում ու անհամբեր սպասում էին նրա պիուման:

Ես լիշում եմ, վստահ եմ շատերն են լիշում, երբ պրոֆեսորը նստած սեղանի շուրջ, ստացած հարիւրաւոր նամակների մէջ «խրուած» սկսում էր իր հաղորդումը: Եթէ համալսարանի լսարանում հայոց լեզուի և գրականութեան լասախօսը դաս էր անցկացնում 30-40 ուսանողների հետ, ապա «Մեր լեզուն, մեր խօսքը» հաղորդան ժամանակ պրոն. Արտեմ Սարգսեանի լսարանը ամբողջ Հայաստանն էր, ով որ հնարաւորութիւն ունէր հեռուստացոյց դիտելու, այսինքն հեռուստացոյց ունէր, հնարաւորութեան դէպում նաև հարեւանները մէկը միւսի տունն էին գնում այն դիտելու համար: Երբ պրոֆեսորը կարդում էր իր կողմից առանձնացուած նախուած նամակները, դիտողները անսպասելի յուզմունք էին ապրում և նոյնիսկ արտասուստացոյց դիտելու, այսինքն հեռուստացոյց ունէր, հնարաւորութեան դէպում նաև հարեւանները մէկը միւսի տունն էին գնում այն դիտելու համար: Եթէ համար: Երբ պրոֆեսորը կարդում էր իր կողմից առանձնացուած նախուած նամակները, դիտողները անսպասելի յուզմունք էին ապրում և նոյնիսկ արտասուստացոյց դիտելու համար, ի երբեմն էլ ամաչելով ուղղում էին առաջ գիւղերից, չնորհակալութիւն էին յայտնում հաղորդաշարի հեղինակին իրենց հայերէն սովորութեան կամ անդաման դիտելու համար: Եթէ համար: Երբ պրոֆեսորը կարդում էր իր կողմից առանձնացուած նախուած նամակները, դիտողները անսպասելի յուզմունք էին ապրում և նոյնիսկ արտասուստացոյց դիտելու համար: Եթէ համար: Երբ պրոֆեսորը կարդում էր իր կողմից առանձնացուած նախուած նամակները, դիտողները անսպասելի յուզմունք էին ապրում և նոյնիսկ արտասուստացոյց դիտելու համար:

Բազմապիսի նամակների հեղինակները, նոյնիսկ հեռաւոր անյայտ գիւղերից, չնորհակալութիւն էին յայտնում հաղորդաշարի հեղինակին իրենց հայերէն սովորութեան կամ անդաման դիտելու համար: Եթէ համար: Երբ պրոֆեսորը կարդում էր իր կողմից առանձնացուած նախուած նամակների սիմաներին: Մի խօսքով՝ Հայաստանը հայերէն էր սովորում, հայերէն էր պատմամբ (որը յատուկ միտումով աշխատում էր ուստականացնել Հայաստանը) և բազմապատկուած եռանդով իր լուման ներդում Հայերէնիքի գարգացման գործում:

«Դար» հաղորդումով հեղինակը ցուցադրելով հայկական ճարտարապետական խօսուն կոթողները, որոնց մի մասն արդէն մուտք էր գործել եւրոպա, դիտողներն և ուսուցանում էր հայկական ճարտարապետական յուշարձանների պատմամբ (որը յատուկ միտումով աշխատում էր ուստականացնել Հայաստանը) և բազմապատկուած եռանդով իր լուման ներդում Հայերէնիքի գարգացման գործում:

«Մեր լեզուն, մեր խօսքը» հաղորդաշարի գոյատեման համար մենք երախտապարտ ենք նաև Խորհրդային Հայաստանի կերպուական կոմիտէի առաջին քարտուղար Կարէն Սերոբի Դեմիրճեանին, որի հովանու պաշտպանութեան տակ էր տեղի ունե-

նում մայրենի ԶԱՐԹՈՒՐԸ, երբ Հայաստանի ամենահեռաւոր գիւղերից արձագանքում էին «Մեր լեզուն, մեր խօսքը»-ին, իրենց հայտենչ ծարաւը յագեցնելու համար:

Կրեմլի կողմից «Մեր լեզուն, մեր խօսքը» համարուեց ազգայնական մոլոցք, որի համար Կարէն Դեմիրճեանը նկատողութիւն ստացաւ Խորհրդացին Միութեան կեղարոսնական կոմիտէի կողմից, որի անդամն էր նա: Բայց նա չդադարեցրեց «Մեր լեզուն, մեր խօսքը» հաղորդաշարը: Հաղորդաշարի անուանումն իսկ խորհրդով լեզուն իմաստուն արտայացտութիւն է. լեզուն դարերից եկող հայի ինքնութիւնը պահպանող միջոցն է, իսկ խօսքը՝ նրա հայերէն բառեր օգտագործելու պահանջը, որն էլ բերում է հայերէնի գտման օտար բառերից, այս դէպում՝ յատկապէս ուռւերէնից: Դժբախտաբար 1991 թ. Հայաստանի անկախացումից յետոյ մեր լեզուի մէջ սողոսկեցին նաև անգլերէն, ֆրանսերէն և այլ լեզուների բառեր, որոնք մողայիկ դարձան և շարունակում են մուտք գործել՝ նոր գլխացաւանք պատճառելով Հայաստանի կառավարութեանը, որը բոլորպին անտարբեկում է այս երկար տարբեկում և առաջ երկութիւն է առաջ առաջ անդաման դիտելու համար: Եթէ համար: Երբ պատճառելով Հայաստանի անկախացումից յայտնում էր անգլերէն բառերի սովորութեան դիտելու համար:

Մի քիչ երկար գրեցի «Մեր լեզուն, մեր խօսքը»-ի մասին, որպէսզի ընթերցողը աւելի լաւ պատկերացում ունենաց, թէ ի՞նչ է նշանակում այն, և ի՞նչ էր նշանակում նրա սփոռելը այդ ժամանակում ինքնութիւնը հայոց լեզունը հայաստանի հեռուստատեսութեամբ:

Արտեմ Եղիշէ Սարգսյանը ծնուել է 1942 թ. Օգոստոսի 28-ին Արցախի պատմական Գանձակ (Խորհրդային շրջանում՝ Կիրովապատ) քաղաքում: 1965 թ. գերազանց առաջադիմութեամբ աւարտել է ԵՊՀ-ի հայոց լեզուի և գրականութեան բաժինը: 1970 թ.՝ բանասիրական գիտութիւնների թեկնածու, 1987 թ.՝ բանասիրական գիտութիւնների դոկտոր, 1990 թ.՝ պրոֆեսոր: 1984-92-ին՝ ՀՀ ԳԱԱ լեզուի ինստիտուտի խոսքի մշակոյթի և տերմինաբանութեան բաժնի վարչ: 1972-76-ին և 1978-82-ին պաշտօնավարել և դասաւանդել է Կիպրոսի Մելքոնեան կրթական հաստատութիւնում, 1992-96-ին՝ Երուսաղէմի ժառանգաւոր գարանական գուաշութիւնը, և՝ նրա մօտ առաջացնում հայարտութիւն՝ նրանց վեհ արժէքների ըմբռնումով ու գնահատումով:

«Մեր լեզուն, մեր խօսքը» հաղորդաշարի գոյատեման համար մենք երախտապարտ ենք նաև Խորհրդային Հայաստանի կերպուական կոմիտէի առաջին քարտուղար Կարէն Սերոբի Դեմիրճեանին, որի հովանու պաշտ-

պատմասիր 1996-ից՝ Հայերէնի բարձրագոյն խորհրդի փոխնախագահ: 1999-ից՝ ՀՀ ԳԱԱ լեզուի ինստիտուտի խմբի վարչի, «Արմենիա» հեռուստատերներութեան գլխաւոր խմբագիր: 1978-95-ին՝ հիմնել և վարել է «Մեր լեզուն, մեր խօսքը», ինչպէս նաև «Դար» հաղորդաշարերը: Լոյս են տեսել Ա. Սարգսյանի «Գրաբարի տիպաբանական բնութագիրը» (1975), «Արևելահայ» և արևմտահայ գրական լեզուները (1985), «Արևմտահայերէնի բառարանը» (1991), «Հայոց լեզուի բարբա-

ռապագիր 1996-ից՝ Հայերէնի բարձրագոյն խորհրդի փոխնախագահ: 1999-ից՝ ՀՀ ԳԱԱ լեզուի ինստիտուտի խմբի վարչի, «Արմենիա» հեռուստատերներութեան գլխաւոր խմբագիր: 1978-95-ին՝ հիմնել և վարել է «Մեր լեզուն, մեր խօսքը», ինչպէս նաև «Դար» հաղորդաշարերը: Լոյս են տեսել Ա. Սարգսյանի «Գրաբարի տիպաբանական բնութագիրը» (1975), «Արևելահայ» և արևմտահայ գրական լեզուները (1985), «Արևմտահայերէնի բառարանը» (1991), «Հայոց լեզուի բարբառագիր 1996-ից՝ Հայերէնի բարձրագոյն խորհրդի փոխնախագահ: 1999-ից՝ ՀՀ ԳԱԱ լեզուի ինստիտուտի խմբի վարչի, «Արմենիա» հեռուստատերներութեան գլխաւոր խմբագիր: 1978-95-ին՝ հիմնել և վարել է «Մեր լեզուն, մեր խօսքը», ինչպէս նաև «Դար» հաղորդաշարերը: Լոյս են տեսել Ա. Սարգսյանի «Գրաբարի տիպաբանական բնութագիրը» (1975), «Արևելահայ» և արևմտահայ գրական լեզուները (1985), «Արևմտահայերէնի բառարանը» (1991), «Հայոց լեզուի բարբառագիր 1996-ից՝ Հայերէնի բարձրագոյն խորհրդի փոխնախագահ: 1999-ից՝ ՀՀ ԳԱԱ լեզուի ինստիտուտի խմբի վարչի, «Արմենիա» հեռուստատերներութեան գլխաւոր խմբագիր: 1978-95-ին՝ հիմնել և վարել է «Մեր լեզուն, մեր խօսքը», ինչպէս նաև «Դար» հաղորդաশարերը: Լոյս են տեսել Ա. Սարգսյանի «Գրաբարի տիպաբանական բնութագիրը» (1975), «Արևելահայ» և արևմտահայ գրական լեզուները (1985), «Արևմտահայերէնի բառարանը» (1991), «Հայոց լեզուի բարբառագիր 1996-ից՝ Հայերէնի բարձրագոյն խորհրդի փոխնախագահ: 1999-ից՝ ՀՀ ԳԱԱ լեզուի ինստիտուտի խմբի վարչի, «Արմենիա» հեռուստատերներութեան գլխաւոր խմբագիր: 1978-95-ին՝ հիմնել և վարել է «Մեր լեզուն, մեր խօսքը», ինչպէս նաև «Դար» հաղորդաշարերը: Լոյս են տեսել Ա. Սարգսյանի «Գրաբարի տիպաբանական բնութագիրը» (1975), «Արևելահայ» և արևմտահայ գրական լեզուները (1985), «Արևմտահայերէնի բառարանը» (1991), «Հայոց լեզուի բարբառագիր 1996-ից՝ Հայերէնի բարձրագոյն խորհրդի փոխնախագահ: 1999-ից՝ ՀՀ ԳԱԱ լեզուի ինստիտուտի խմբի վարչի, «Արմենիա

ՄՈՒՍԱ ԼԵՂԱՆ ՇԻՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԸ (102-րդ Տարեդարձի առթիւ)

ՊՈՂՈՍ ԱՐՄԵՆԱԿ ԼԱԳԻՍԵԱՆ (Շարունակուած նախորդ թիւեն)

«Պաշտպանական Խորհուրդը»
օգնութեան համար Նախաձեռնել էր
Հալէպի Ամերիկեան Հիւպատոսին,
Պօղոս Նուպար Փաշալին եւ Հայոց
Առաջնորդաբանին նամակներ ցղել:
Խաչեր Ազապեանը յանձն էր առել
այն Հալէպ հասցնել, սակայն կէս
ճանապարհից ետ վերադարձել: Փոր-
ձել են յոյների միջոցով այն
ուղարկել, երեւի անոնք հասցէա-
տէրերին չէին հասել: Ենթագրե-
լով, որ լերան հիւսիսային կողմի
Ալեքսանդրէթ նաւահանգստում բա-
րեկամ երկրի ռազմանաւ կարող էր
խարսխած լինել, փորձել էին երի-
տասարդ լորորդի միջոցով անգլերէ-
նով գրուած մի հաղորդագրութիւն
ուղարկել: Երկիսամարդը ապարդիւն
վերդարձել էր, նաւահանգստում ռազ-
մանաւ խարսխած չէր:

Սիրան Անդրէսակեանի խոր-
հուրդով, կանայք պատրաստել էին
երկու վիթխարի սպիտակ գրօշակ-
ներ, որոնցից մէկի վրայ սեւ ու
խոշոր մէծատառերով զրուել էր՝
«ՔրիՍտոնեաները Դժբան-
ՏՈՒԹԵԱՆ Մէջ են, Փրկեթիք»,
միւսի վրայ իր քրոջ կողմից
ասեղնագործուած խոշոր կարմիր
խաչ։ Դրոշակները ամրացրել էին
ծառին, ծովի հորիզոնը դիտելու
համար շուրջօրեայ հերթապահու-
թիւն սահմանել։ Ծովափին, հմուտ
լողորդ երկու լեռնական մարդկանց
շուրջօրեայ հերթապահութիւն սահ-
մանել, դէպի երեւացող նաւը լողա-
լու ու իրենց աղերսագիրը յանձ-
նելու նրա հրամանատարին։

«Պաշտպանական նորհութ-
դի»-ն առաջարկ եր եղել մակոյիկ
պատրաստել, նաւարկել դէպի կիպ-
րոս կղզի, տեղի Անգլիական կառա-
վարիչին տեղեկացնել լերան պաշտ-
պանների վիճակի մասին։ Ատաղ-
ձագործները, արհաւերքից փրկու-
թիւն փնտուելու նման «Նոյան
Տապան» նաւակ էին պատրաստել,
երկու հոգով նաւարկելու դէպի
կիպրոս կղզի, աղերսագրի վեց
օրինակները յանձնել՝ կղզու կա-
ռավարիչին, Անգլիոյ թագաւորին
ու արտաքին գործերի նախարա-
րին, Պօղոս Նուպար Փաշային եւ
նաւարկութեան ընթացքում որեւէ
հանդիպած նաւի հրամանատարին։
Նաւակը վարելու յանձնառու մարդ-
կանց բացակայութեան պատճառով
գործողութիւնը ձախողուել էր։

Սեպտեմբերի 5-ի կիրակի
առաւօտ էր, բոլոր դաւանանքների
սպասաւորներով պատարագ էին
մատուցում...: Խնդրելու ի՞նչ, կրուի
էին ելել լեռներ, մարտնչելու եւ ոչ
թէ աղերսելու...: Երկինքն էր ջինջ
ժպտացել, կապոյտ ցողել անտա-
ռախիտ լերան բարձունքների ծա-
ռերի վարսերին: Միջօրէ, արեւն
էր իջել լերան վրայ, փրկութեան
աւետիսի շողերի լոյս վառելու
հիւզաւանի վրայ: Յանկարծ հիւ-
զաւանն է որոտացել՝ «Վափուր
իկէիր-ՇՈՒԳԵՆԱՀԻԼ եկե՛ր է: Ռազ-
մանաւը, որպէս փրկութեան յոյսի-
լոյսի հրավառ կանթեն նաւարկում
էր դէպի ծովափի: Նաւաստիները
նշմարել էին լերան բարձունքին
փողփողացող դրօշակները, պատաս-
խանել հերթապահնողի շարժում-
ներին, աւելի մօտեցել ափին, իմա-
նալու լերան վրայ պատահածի
մասին: Ծովակալ Տ'արթիթ Տիւ
ֆուրնէ, իր «Պատերազմի Ցիշա-
տակները» գրքում տեղեկացրել՝ որ
«Սեպտեմբերի առաջին օրերին,

Կիշէն յածանաւի հրամանատար
Քափիթէն Պրիսոնը ցամքաքի բլու-
րի վրայ նշաններ էր տեսել: Ափին
մօտեցող յածանաւը մակոյկ էր
իջեցրել ծով, դէպի նաւ լողացող
լեռնականներին յածանաւ բարձ-
րացնելու: Ֆրանսերէն իմացող Խա-
չեր Տումաննեան բացատրել էր եղե-
լութիւնը: Նաւապետը խօստացել
ութ օրուայ ընթացքում վերա-
դառնալ, իմացնել հնարաւոր օդ-
նութիւն արամագդերելու միջոցնե-
րի մասին»:

Պետրոս Տմլագեան, որը նոյն-պէս Ֆրանսերէն էր իմացել, նաւ ժամանել, տեղի ունեցածի մասին նաևապետին մանրամասն տեղեկութիւններ յայտնել: Համաձայն նրա ցուցմունքի, յածանաւը երկու ժամ շարունակ ուժբահարել էր լերան նախաբլուրների վրայ ծուարած թշնամու զօրքի դիրքերը, ուազմանիւթի պահեստի վերածուած Քէպուսիէ գիւղի եկեղեցին եւ թուրք վերաբնակներով լեցուն գիւղը: Ես, Հայկական լէգէոնի «Կապորալ» Արմենակի մանչ, շօշափել եմ եկեղեցու որմին միմրճուած ուռմբի կտորը, ուրախութիւնից ցատկել՝ իմանալով, որ այն դուշմանի վրայ ընկած ուռմբի բեկոր էր: Վառում էր Քէպուսիէն, սպանում էին վերաբնակները ու պահեստի գիւղուրները, ողջ մնացածները սարսափահար փախչում: Առաջին մարտում պարտուած Խալչար, խրախուսել նրանց, որ Գերման մի մարտանաւան էր սիսալճամբ ուժբահարել տեղանքը: Պարտուած թշնամին խորհնէ էր, որ լեռո ապարներո

անարդիւնաւէտ կը լինէր, ֆրանսացիք ու հայերը կարող էին լերան ու զաշտացին կողմերից արշաւանք կազմակերպել: Դուշմանը, Սեպտեմբերի 7-ին նոր յարձակում է ձեռնարկել: Ճակատամարտը շարունակուել էր մինչեւ երեկոյ, թշնամու զօրքը բազմաթիւ զոհերով, ոչ թէ նահանջել, այլ փախել էր լեռներից ու նրա ստորոտներից: Նորէն լեռնական հայերի յաղթանակ, կուռում յաղթում է ոգին, հողի բոյրի արթնած ոգու հուրը: Լեռան վրայ ծաւալուած մարտերի ատեն, "Պաշտպանական Խորհուրդ"-ի պատուիրակութիւնը «ժան Տարք» մարտանաւի վրայ տեսակցել էր Վիշ Ամիրալ Տ'արթիժ Տիւ Ֆուրնէ-ի հետ, որը ազնուաբար ժամանել էր լեռան ստորոտի ծովակի, տեղեկանալու լեռնականների կոիւների ընթացքի եւ նրանց կացութեան մասին: Լեռնականներին քաջալերել էր՝ ի նոր կարգադրութիւն շարունակել դիմադրութիւնը:

Սեպտեմբերի 9-ի առաւտեան,
Երկու Ալառուի մարդկանց տղաներ
երեք տարբեր գրութիւններ յանձ-
նել պատմէն չների պահապաններին։
Որոնցից՝ տոքթօր Բենիսամինի նա-
մակները յանձնուել էին Տէր Աբ-
րահամին ու Տէր Վարդանին, իսկ
արքունի հազարապետի նամակը
հինգ գիւղերի «Մուխթարական-
գիւղապետական» ժողովներին։ Ժո-
ղովուրդի հետ խորհրդակցելու
պատճառով, խոստացել էին քսան
չորս ժամ յետոյ պատասխանել։
Առանց պատասխանի սպասելու,
թուրքը նոր յարձակում էր նախա-
ձեռնել։ Լեռնական հայը պատ-
րաստ էր նոր կռուի, իրենց զէնքե-
րից ու ոգու շանթերից պայթած
գնդակները մահ էին սփռել նրանց
շարքերին, օրօրուել էին նրանց

շարքերը, փլուել էին պատնէչները, խառնաշփոթ փախուստի դիմել։ Լեռնականների մղած վերջին կոիւր սպաննել էր դուշմանի յոխորտանքի ոգին, մարտերում սպանուել էին «Մուսաների Լերան» բարձունքներ ելած դուշմանի մինչեւ իսկ հազար զինուորներ ու հեռու անապատներից եկած աւարառու անօրէններ։ Ցեղի-ազգի մարդկանց ոգու վրէժն էր իրենց կոիւր, հարիւր հազարաւոր անմեղ մարդկանց, հրեշտակալին մանչերի արեան հատուցումն էր, ոչ թէ ներեցին թշնամուն, այլ սպաննեցին, սպաննելու եկած դուշմանին։ Իրենց լեռներից շատ հեռու, դեռ մեծ կոիւր պիտի տային դուշմանին, Եւրոպացի սպաններին ցոյց տային հայոց կուուի ոգու կրակը, որոնց հրամանատարը պիտի ասէր՝ «Երկու հարիւր հազար անգլիացի զինուորի փոխարէն քսան հազար հայ զինուոր տուէք ինձ՝ միջին արեւելքը կը նուածեմ»։

Սեպտեմբերի 10, առաւտօնեան արեգակը ծեպել-Աքրա լերան վրացից յուշիկ սահեկով ալեկոծ ծովի սպիտակ փրփուրների վրայով, ողջոյնել ֆրանսական կիշէն ու Տէսեքս ռազմանաւերին, որոնք իրենց թնդանօթների երախներից կրակ էին տեղում Սուէտիոյ զօրանոցի, Քէպուսիէ եւ Գապագլըզ գիւղերի թշնամու յենակէտերին։ Լեռների բարձունքների լանջերից իջած մօտակայ պահակակիշտերի մարտիկները՝ ուրախ բացականչութիւններով, դիտում թշնամու զինուորների եւ աւարառու աւազակների տապալիլը, ով կարող էր... փախչում էր։ Վառւում էր զօրանոցը, վառւում էին թշնամիներով վերաբնակեցուած գիւղերը, կրակի բոցերը կարմիր ժպիտ ցողում մօտակայ պատնէշների մարտիկների դէմքերին, որոնք իրենց դիրքերից իջնելով՝ ողջերին կենդանիների հօտերի նման քշել հեռուհեռուներ։ Լերան կրիւը շարունակելու համար ռազմանաւերի հրամանատարները մերժել էին պարէն ու զինամթերք տրամադրելու լեռնականների խնդրանքը։ Թուրքիայի ափերին նոր ռազմաճակատ չբացելու համար, ֆրանսական կառավարութիւնը մերժել էր նաև ցամաքահանում կատարել։ Երկու օրերի ընթացքում, Լեռնականները՝ իրենց ինչքերով, գրաստներով, անասուններով, «փրկութեան հովիտ»-ից ծովեզերք իջել։ Սեպտեմբերի 12-ին, նաւազները շատ սիրայիր հոգատարութեամբ, ալեկոծ ծովի ալիքների բաշերը ճողբող մակոյկներով լեռնականներին փոխադրել՝ կիշէն, Տէսեքս, Տէսթիէ, Ամիրալ Շառնէ ու Փօտր ռազմանաւեր, վերջինը իր ճամփորդներին յետոյ պիտի յանձնէր Անգլիական Ռէյվրն օդանաւակիր, որոնք

ծովափ եւ առաջինը լեռնականների հետ կապ հաստատել։ Իր յուշերում Տիրանը պիտի գրէր՝ «Երբ վերջին կանալք, վերջին ծերունիները ու երեխաները նաև բարձրացան, հայերի քանա՞լ պահակախմբերը միաժամանակ թողեցին իրենց լեռնային դիրքերն ու տարբեր կողմերից ծովափ ուղղուեցին։ Ես տեսայ, թէ ինչպէս են ամրակազմ ու խիզախ ազատամարտիկները, կրծքերնին լեփլեցուն փամփշտակալներ, փոքր խմբերով յայտնուում կիրճերից։ Յանկարծ ձորակներից մէկի խորքում յախուռուն կրակահերթեր հնչեցին, եւ երբ ցանկացայ իմանալ պատճառը, ինձ բացատրեցին, որ ապատամբներն այդպէս են ողջոյնում իրենց հրամանատարին։ Նոյն ակնթարթին էլ տեսայ նրան, նա առաջանում էր երկգոյն՝ ճերմակ ու կապոյտ դրօշի ուղեկցութեամբ։ Մուսա Լերան քաջամարտիկները ֆրանսիական դրօշի ներքոյ էին կուռել թուրքերի դէմ, որի կարծիր երիզը՝ անսալով մեր ծովակալի հրահանգին, հանել էին։ Հրամանատարը եսայի եազուպեանն էր՝ (Մուսա Լերան հերոսամարտը միանձնեաց զեկավար չի ունեցել) իր սառնասրտութեամբ, ներքին արժանապատութեամբ հիացմունք յարուցող մի անձնաւորութիւնն, ում զլիսի փաթթոցը, ինչպէս սասունցի հայրուկներինը, ծածկում էր ճակատը ու իջնում մինչեւ ուսը, իսկ փամփշտակալներն ուուճացնում էին կուրծքը։ Նրա հայեացքը միաժամանակ թախծոտ ու հրայրքոտ էր։ Մազակալած դէմքերով կտրիճների մի փոքրաթիւ մարտախումբ հետեւում էր նրան, նա դանդաղ առաջանում էր զէնքերի կամարի տակով, որոնք ապստամբները, ճանապարհի ամբողջ երկարութեամբ, խաչաձեւել էին նրա զլիսաւերեւում։ Ես ընդառաջ գնացի եադուպեանին, ձեռքը ջերմօրէն սեղմելով շնորհաւորեցի յանդուգն դիմադրութեան համար, որից յետոյ փոխանցեցի պետերիս հրամանը։ Պէտք էր Մուսա Լեռը թողնել, անմիջապէս նաև նստել։ Հովիտն այժմ անպաշտպան էր, հակառակորդը, եթէ ափին մօտենալու ժամանակ ունենար, շատ հնարաւոր է, որ ոմքահարէր նաև նստողներին։ - Թշնամին հեռու է, -պատասխանել էր եադուպեանը, - զախկոտ թուրքը ձեր հրետակոծութիւնից յետոյ գետնի տակ է մտել, երեկուայ գրուը սոսկ ձեւականութիւնն էր, մի մտահոգուէք, բայց նկատի ունեցէք նաեւ, որ մենք չենք կարող ուրախ սրտով լքել մեր հայրենիքը։ Այս վայրերը դարերով մերն են եղել, այստեղ մենք մինչեւ այժմ, յիսուն օր շարունակ յաղթական մարտեր ենք մղել մեզ գերազանցող թշնամական ուժերի դէմ։ Ախ, եթէ թոյլ

տայլիք շարունակել պայքարը :
Ծնորհիւ ասպետական ֆրանս-
իայի ազնուագոյն առաքելութեան,
յոտեղոյն վախճանից իրենց փրկու-
թիւնն էին գտել «Մուսաների Լեռ»-
ան շէների 4200 Արմին-հայեր:
Աստուծոյ սիրոյ ու բարութեան
լոյսը հոգում Ծովակալ Տ'արթիժ
Տիւ ֆուրնէն, Սեպտեմբերի 8-ին
այցելել Կիպրոս ու Եգիպտոս՝ իմա-
նալու նրանց պատրաստակամու-
թիւնը ապստամբ հայերին իրենց
երկրներում ապաստան շնորհելու:
Եգիպտոսի կառավարչութիւնը մեր-
ժել էր ծովակալի միջնորդու-
թիւնը, իսկ Կիպրոսի գաղութային
վարչակազմը նման թուլառութիւն
ստանալու համար դիմել Լոնտոն:

ԼՈՍ ԱՆՏԵԼՉՍԻ ԴԱՅ ՔՈՅՑՐԵՐՈՒ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՆՈՐ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ ՍԵՄԻՆ

ԼԻՏԱ ԳԱԼՏԻԼԵԱՆ

Հայ Քոյրերու Վարժարանը մեծ ուրախութեամբ իր դրսերը բացաւ եւ պաշտօնապէս 2017-2018 կրթական տարեշրջանը սկսաւ երեքարթի 5 Սեպտեմբեր, 2017-ի առաւտեան երբ ծնողներ, աշակերտներ, ուսուցչական կազմ եւ տնօրէնութիւն կազմ ու պատրաստ ու կարօտով շրջապատած էին զիրար՝ արտայալտելով իրենց զօրակցութիւնն ու պատրաստակամութիւնը դիմագրաւելու նոր կրթական տարեշրջան մը եւ յաջողութեամբ նուածելու նոր մարտահրաւելու:

Երեքարթի առաւտեան վարժարանի Դանիէլեան սրահէն ներս, աշակերտները իրենց դասարանամին կարգով շարուած էին, երբ տեղի ունեցաւ պաշտօնական արարողութիւն՝ առաւտեան աղօթքները, գրօշակի արարողութիւնը եւ Ամերիկեան եւ Հայկական զոյգքային երգեցողութիւնը, ապա տնօրէնուհի Քոյր Լուսիա բարի գալուստի խօսք ուղղեց բոլոր աշակերտներուն, մամնաւորապէս նոր եկող աշակերտներուն եւ զիրենք բեմ հրաւիրելով ներկայացուց, ինչպէս նաև բարի գալուստի մաղթանքներով ներկայացուեցաւ առաջին դասարանի աշակերտներուն, ուսուցչական կազմին եւ միաժամանակ ներկայացուց նոր ուսուցիչները, որոնք մեծ իւանդապառութեամբ եւ ծափողիւններով ընդուեցան ներկայացուցիչներուն կողմէ:

Սեպտեմբեր 5-ին, վերամուտի առաջին օրն իսկ տեղի ունեցաւ նախամանկապարտէզի եւ մանկապարտէզի բոլոր դասարաններու ծնողական հանդիպումը, ուր մանկապարտէզի Տնօրէնուհի Սօնա Գազանձեան բարի գալուստի խօսքէն ետք սպասիչ կերպով բացատրեց դպրոցական օրէնքներն ու առօրեաց պահանջները, ապա ծնողները բաժնուեցան սրահէն եւ իրենց զաւակներու դասարաններուն մէջ հանդիպեցան դաստիարակներուն, ծանօթացան դասարանի միջավայրին, դաստիարակման դրոյթներուն եւ դասաւանդման ձեւերուն եւ տեղեկացան այլ մանրամասնութեանց, որ անմիջականորէն կապ ունի իրենց ձափուկներու առօրեաց դպրոցական երկար ժամերուն հետո:

Սեպտեմբեր 14-15 երեկոյեան տեղի ունեցան նախակրթարանի եւ միջնակարգի ծնողական հանդիպումները, ուր խօսք առին՝ Տնօրէնուհին նաև բարի գալուստի խօսք ուղղեց բոլոր աշակերտներուն, ծնողներուն, ուսուցչական կազմին եւ միաժամանակ անցած էին մանկապարտէզէն նախակրթարան: Տնօրէնուհին նաև բարի գալուստի խօսք ուղղեց բոլոր աշակերտներուն, ծնողներուն, ուսուցչական կազմին եւ միաժամանակ ներկայացուց նոր ուսուցիչները, որոնք մեծ իւանդապառութեամբ եւ ծափողիւններով ընդուեցան ներկայացուն կողմէ:

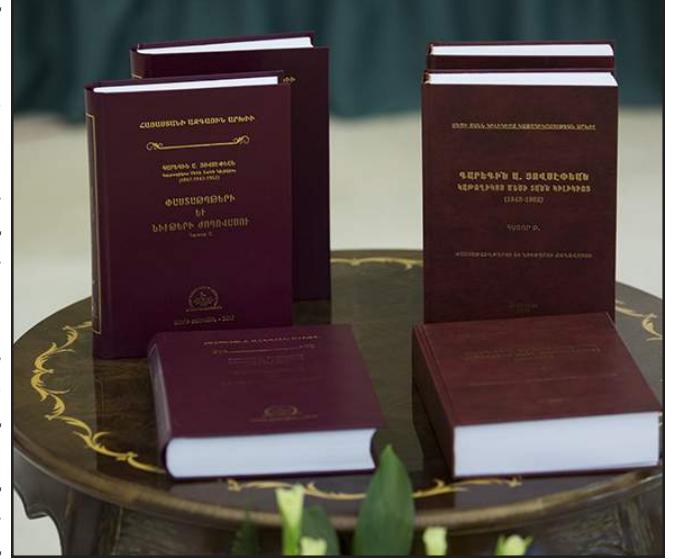
Տնօրէնը բարի գալուստ մաղթեց բոլոր ծնողներուն, նոր եւ հին, որոնք վասահելով այս կրթօճախին գոհունակութեամբ յանձնեցին իրենց զաւակները ակնկալելով տարրական եւ հայեցի դաստիարակութիւն՝ քրիստոնէական խաղաղ միջնորդատի մէջ, ապա ծանօթացուց նոր ուսուցիչ-ուսուչուհիները, նաև բոլոր բարի գալուստի ուղղեց բոլոր աշակերտներուն կողմէ:

Վարժարանի պաշտօնէութիւնը, ուսուցչական կազմը եւ տնօրէնութիւնը Օգոստոս ամսուան վերջաւորութեանէն արդէն ներկայ էր վարժանէն ներս եւ նախապարաստական աշխատանքներով կը պատրաստուէր լաւագոյնս ընդունելու աշակերտները եւ սկսելու 2017-2018 կրթական արդիւնաբեր տարեշրջան մը:

Ուսուցիչները ունեցան իրենց

ՄԵԾԻ ՏԱՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԳԱՐԵԳԻՆ Ա. ՅՈՎԱՅՐԵԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՎԱՒՐԱԳՐԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒԽՆԵՐՈՒ ՇՆՈՐՀԱՐԱՆԴԵՍ

Մեպտեմբերի 20-ին Մայր Աթոռ Սուրբ էջմիածնի «Վաչէ եւ Թամար Մանուկեան» Մատենադարանում, նախագահութեամբ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Մայրագոյն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի նոր կաթողիկոսի նոր Ա. Մ. Մեծի Տանն կիլիկիոյ կաթողիկոսի տեղի ունեցաւ երջանկաց այլ աշխատական հանդիպումներ:

սութեան նստավայր Անթիլիասում», - նշեց Ասողիկ քահանան իր խօսքում:

Այսուհետեւ շնորհանդէսի մասնակիցները դիտեցին Գարեգին Ա. Յովայրէկի կաթողիկոսի նույիրուած ֆիլմը, որից յետոյ ժողովածուների բովանդակութեանը եւ կատարուած աշխատանքին անդրադարձ կատարեց Հայաստանի ազգային արխիւի աշխատակից, պատմ. գիտ. թեկ. Գոհար Աւագեանը, ում ազնիւ աշխատամիրութեամբ պատրաստուել են ներկայացուած արժեքագործ հաստարակութիւնները:

Այս առիթով խօսքով հանդէս եկաւ նաեւ ՀՀ ԳԱԱ. Պատմութեան ինստիտուտի տնօրէն, ակադեմիկոս Աշուլքոնեանը՝ հանգամանօրէն անդրադառնալով Յովայրէկի կաթողիկոսի լուսաւոր կերպարին, ժամանակի դժուարին պատմական իրացման խօսքով: «Բնաւ պատահական չէ, այլ աստուածային նախախնամութիւն է, որ մերազնեաց Առաջին հանրապետութեան ազգային հերոսներից մէկի՝ Տ. Տ. Գարեգին Յովայրէկի կաթողիկոսին նույիրուած պատմական կարենութիւն ունեցող այս ժողովածուների լոյսը ընծայումն ու ներկայացումը կանխում է Սարդարապատի հերոսամարտի համարական կամաց պատմական իրացման մասնակիցները: Մեր Զայրենիքը, մէր Ազգն ու մեր եկեղեցին այսօր էլ եւ ցկատարած աշխարհի կարիք ունեն անձնութաց ու անձնազո՞ն զաւակների, պետական այլերի ու հոգեւոր սպասաւորների:

Հանդիսութեանը Հայաստանի պետական կամերային երգչախմբի (գեղարուեստական ղեկավար եւ ղիրիժոր Ռոբերտ Մլքէյեան) կատարմածք հնչեցին հոգեւոր երգեր, հայ եւ օտար կոմպոզիտորների ստեղծագործութիւնները:

Վերջում Գարեգին Ա. Յովայրէկի կաթողիկոսի մեծ վաստակի եւ իշխատակի առջեւ իր խոնարհումն արտայալու Նորին Սրբութիւն Արամ Ա. Մեծի Տանն կիլիկիոյ կաթողիկոսը:

Վաւերագրերի շնորհանդէսի ամփոփուեց Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Մայրագոյն Պատրիարքի կաթողիկոսի պատգամով:

OFFICE SPACE FOR RENT IN PASADENA

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՎԵՆԵԱԿՆԵՐ

1060 North Allen Ave

Pasadena, CA 91104

Գրասենեակները Վերանորոգուած

եւ յարմար Վարձքերով

Դետաքրքրուողներէն հեռածայնել՝

(626) 398-0506

«Մանչեսթեր Եունայթեդը», «Մանչեսթեր Սիթին» Եւ «Չելսին» Յաղթանակներ Տարան

Անգլիայի
առաջնութեան 6-րդ տուրում «Մանչեսթեր Եունայթեդը» հիւրըն կալու է ցուցակում «Մանչեսթեր Սիթին» մեջ՝ մեկնարկացին կազմում էր եւ փոխարինուեց 75-րդ րոպէին:

«Մանչեսթեր Եունայթեդը» 16 միաւորով երկրորդ տեղում է: Մրցաշարային աղիւսակը գլխաւորում է «Մանչեսթեր Սիթին»:

Կատարացի Խոսեալ Գուարդիոլացի գլխաւորած թիմը 5:0 հաշուով յաղթեց «Քրիսթալ Փելասին» եւ նոյնպէս ունի 16 միաւոր, սակայն գերազանցում է «Մանչեսթեր Եունայթեդի» խփած եւ բաց թողած կուերի տարրերութեամբ:

Երրորդ տեղ բարձրացաւ ախոյեան «Չելսին», որը 4:0 հաշուով պարտութեան մատնեց «Սթոք Սիթիին» եւ վաստակել է 13 միաւոր:

«Ինտերն» Ու «Լացիոն» Յաղթեցին, «Միլանը» Պարտուեց

Խոտալիայի առաջնութեան 6-րդ տուրում «Ինտերը» տանը նուազագոյն հաշուով պարտութեան մատնեց «Ջենոային» եւ 16 միաւորով երրորդ տեղում՝ 2-ական միաւոր զիջելով «Նապոլիի» եւ «Եուվենտուսին»:

«Լացիոն» հիւրընկալուելիս 3:0 հաշուով յաղթեց «Վերոնային» եւ 13 միաւորով չորրորդ տեղում է:

«Միլանը» դրամում 0:2 հաշուով պարտուեց «Սամպդորիային» եւ 6-րդն է՝ 12 միաւոր:

Սոուրինիօ. «Վեց Թիմ Կը Մասնակցի Պրեմյեր Լիգայի Ախոյեանական Մրցավագքին

«Մանչեսթեր Եունայթեդի» պորտուգալացի գլխաւոր մարզիչ ժողովը Մոուրինիոն դեռ չի շտապում կանխատեսումներ անել Անգլիայի ախոյեանի տիտղոսի համար պայքարում իր թիմի հարաւորութիւնների մասին: Պրեմյեր լիգայի 6-րդ տուրում «Եունայթեդը» հիւրընկալուելիս 1:0 հաշուով յաղթել էր «Մանչեսթեմփթոնին» բելգիացի յարձակուող Ռոմելու Լուկակովի կոլի շնորհիւ:

«Կարծում եմ՝ դեռ շատ շուտ է տիտղոսի մասին մտածելու համար: Եթէ չեմ սխալում, անցած մրցաշրջանում այս փուլում 5 կամ 6 միաւոր քիչ ունեինք: Դա նշանակում է, որ միամանք աւելի լաւ ենք խաղում, քան անցած առաջնութեան սկզբում: Սա դեռ միայն սկիզբն է: Շուտով կը սկսուի բարդ փուլը, կը կուտակուի անցկացրած հանդիպումների մեծ քանակ: Կարծում եմ՝ վեց թիմ կը մասնակցի ախոյեանական մրցավագքին», - Մոուրինիոյի խօսքը մէջբերում է BBC-ն:

Մեսին Ալկասերին Խորհուրդ է Տուել Ռեռանալ «Բարսելոնայից»

«Բարսելոնայի» արժենտինացի յարձակուող Լիոնել Մեսին կատալունական թիմի սպանացի յարձակուող Պակո Ալկասերին խորհուրդ է տուել արդէն ձմեռային տրանսֆերային պատուհանի ժամանակ տեղափոխուել այնպիսի ակումբ, որտեղ մշտական տեղ կ'ունենայ մեկնարկացին կազմում:

Մեսին ու Ալկասերը մօտ ընկերներ են: Մպանիայի հաւաքականի ֆուտապոլիսատը հագուադէպ է յայտնում էռնեստո Վալվերդէի գլխաւորած թիմի մեկնարկացին կազմում:

24-ամեայ ֆուտապոլիսատը 2016-ին «Վալենսիայից» է տեղափոխուել «Բարսելոնա»: Մպանիայի ընթացիկ առաջնութիւնում նա մասնակցել է 2 հանդիպման, կատարել 1 կուային փոխանցում:

«Շիրակը»՝ Հայաստանի Սուպերգաւաթակիր

Ֆուտապոլի Հայաստանի ախոյեան «Ալաշկերտն» ու գաւաթակիր Գիւմրիի «Շիրակը» մայրաքաղաքի Վազգէն Սարգսեանի անուան «Հանրապետական» ստադիոնում վիճարկեցին Հայաստանի սուպերգաւաթը:

Բակայոկոյի եւ Մարտուն Միխիթարեանի խփած կոլերի շնորհիւ յաղթանակ տարատ վարդան Բիչախիթեանի գլխաւորած «Շիրակը», որը 5-րդ անգամ նուաճեց այս տիտղոսը:

Աշխարհի Գաւաթ.

«Լեւոն Արոնեան - Դին Լիրեն՝ Ոչ Ոքի 31 Քայլում»

Թբիլիսիում ընթացող շախմատի աշխարհի գաւաթի խաղարկութեան եզրափակիչում տեղի ունեցաւ երրորդ դասական պարտիան: Հայաստանի հաւաքականի առաջատար Լեւոն Արոնեանը (2802) եւ Զինաստանի ուժեղագոյն գրում յաստեր Դին Լիրենը (2771) 31-րդ քայլում համաձայնեցին ոչ ոքի արդիւնքի: Սպիտակներով խաղաց հայ գրում այստեր:

Սա երրորդ ոչ ոքին էր: Սեպտեմբերի 26-ին կայանալիք չորրորդ դասական պարտիայում էլ հաւասարութեան դէպքում, Սեպտեմբերի 27-ին կ'անցկացուի թայ-բրեքքը:

Երկու գրում յաստերը ապահովել են 2018թ. Մարտին Բեռլինում կայանալիք աշխարհի ախոյեանի հաւասարութեան մրցաշարի ուղեգրեր: Լեւոն Արոնեանը 2005թ. աշխարհի գաւաթակիրն է:

«Եուվենտուսի» Ռեկորդային Եկամուտը՝ +174 Միլիոն Երօ

«Եուվենտուսը» գեկուցել է անցած ֆինանսական տարուայ արդիւնքում ռեկորդացին եկամուտի մասին: Յունիսի 30-ին աւարտուած տարեկան փուլում թուրինեան ակումբն ունեցել է 562,7 միլիոն եւրոյի եկամուտ: Շահոյթը կազմել է 42,6 միլիոն եւրօ:

Նախորդ ֆինանսական տարուայ համեմատ, «Եուվենտուսի» եկամուտն աճել է 174,8 միլիոն եւրոյով: Շահոյթն աւելացել է 38 միլիոն եւրոյով:

Անցած մրցաշրջանում «Եուվենտուսը» դարձել է իտալիացի ախոյեան եւ գաւաթակիր, Ախոյեանների լիգայի եզրափակիչում պարտել է Մադրիդի «Ռեալին»:

Հ.Ս.Ս. ՖՈՒԹԱՊՈԼԻ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ՅԱԶՈՐԴ ԽԱՂԵՐՈՒ ՅԱՅՏԱԳԻՐԸ

H.M.M. SOCCER TEAMS NEXT GAME SCHEDULE

HOMENMEN SAHARA TEAM

- Sunday 10/1/17 5:35 pm Homenmen Sahara VS Cavalry FC
John Ferraro soccer field #5 Zoo Drive

HOMENMEN ANGEL TEAM

- Sunday 10/1/17 3:40pm Homenmen Angel VS Inter LA
Sepulveda Basin Van Nuys